

Suomen Musiikintekijät ry

Hallitus

Yleisradio Oy

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Suomalaisen musiikin monimuotoisuus ja Ylen rooli sen turvaamisessa

Arvoisa Ylen johto,

Suomen Musiikintekijät ry:n hallitus lähestyy teitä asioissa, jotka koskevat Ylen roolia suomalaisen musiikin monimuotoisuuden vaalijana ja kehittäjänä. Arvostamme Ylen ja Suomen Musiikintekijöiden välistä jo vuosia kestänyttä avointa keskusteluyhteyttä, ja haluamme sen jatkuvan. Kirjoitamme teille kuitenkin nyt sellaisessa hengessä, jossa koemme tärkeäksi tuoda esille myös kriittisiä näkemyksiämme. Hahmotamme meille yhteisen tavoitteen: suomalainen musiikkiala voi laajasti hyvin, uutta kotimaista musiikkia syntyy ja sillä on kuulijansa.

Musiikkivalintojen vastuunjako Radio Suomessa

Olemme huolissamme siitä, että Radio Suomessa musiikkivalinnoista vastaa käytännössä yksi henkilö. Pidämme tätä vastuun keskittymistä ongelmallisena – ei kyseiseen henkilöön kohdistuvana kritiikkinä, vaan rakenteellisena kysymyksenä. Yksittäisellä henkilöllä on ratkaiseva vaikutus siihen, mitä suomalaista musiikkia kuullaan, mitä jää kuulematta ja millaiseksi suomalaisen musiikin kuva Radio Suomen kautta muodostuu. Tämä on mielestämme liian suuri vastuu kenelle tahansa.

YleX:ssä musiikkivalinnoista vastaa useampi henkilö, ja pidämme tätä mallina, josta Radio Suomikin voisi ottaa esimerkkiä. Moniäänisempi päätöksenteko tukisi laajempaa musiikkilista näkemystä, vähentäisi yksittäisten mieltymysten vaikutusta ohjelmistoon ja turvaisi paremmin suomalaisen musiikin uusiutumisen pitkällä tähtäyksellä.

Uuden suomalaisen musiikin digitaalinen tallentaminen

Olemme saaneet tietää, että Yle ei digitaalisesti tallenna kaikkea sinne toimitettua uutta suomalaista musiikkia. Tämä on vakava puute. Käytännön seurauksena on se, että ohjelmissa, joissa kuuntelijat voivat lähettää toiveensa, ei voida soittaa kaikkia toivottuja kotimaisia teoksia – yksinkertaisesti sen vuoksi, ettei niitä ole tallennettu järjestelmiin.

Pyydämme Yleä selvittämään tämän käytännön ja korjaamaan sen. Jokainen Ylelle toimitettu ammattimaisesti toteutettu ja kanavaprofiiliin sopiva uusi kotimainen musiikkiteos tulisi tallentaa asianmukaisesti. Muuten suomalainen musiikki ei pääse sitouttamaan uusia kuulijoitaan, eikä saa ansaitsemaansa kuuluvuutta julkisen palvelun kanavilla.

Yleisradiolain 7 §:n velvoitteet kulttuurin ja moninaisuuden osalta

Haluamme muistuttaa ja korostaa, että Yleisradiolain 7 §:ssä Ylelle on asetettu selkeitä velvoitteita, jotka ovat suoraan yhteydessä käsittelemme huoliin. Lain mukaan Ylen tulee muun muassa tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä

viihdeettä; tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta; sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille.

Näiden velvoitteiden täyttäminen edellyttää aktiivisia valintoja ja rohkeutta poiketa siitä, mikä on helppoa tai turvallista. Laki ei velvoita Yleä soittamaan vain kaupallisesti menestynyttä tai ennestään tunnettua musiikkia. Se velvoittaa kulttuurin elävänä pitämiseen ja monimuotoisuuteen.

Kansainväliset major-levy-yhtiöt vs. suomalaiset pienet levy-yhtiöt ja itsenäiset julkaisijat

Olemme panneet merkille, että kansainvälisillä major-levy-yhtiöillä vaikuttaa olevan suurempi ja sujuvampi kanava tarjota uutta musiikkia Ylelle verrattuna suomalaisiin pienlevy-yhtiöihin ja itsenäisiin julkaisijoihin. Jos näin on, se on vakava rakenteellinen epätasapaino, joka kaventaa kotimaisten pienten levy-yhtiöiden ja itsenäisten julkaisijoiden toimintaedellytyksiä. Kun näiden on vaikea saada musiikkiaan Ylelle, niiden mahdollisuudet panostaa uusiin kotimaisiin tuotantoihin heikkenevät.

Kehotamme Yleä tarkastelemaan kriittisesti uuden musiikin tarjoamiseen liittyviä prosessejaan ja varmistamaan, että suomalaisilla pienlevy-yhtiöillä ja itsenäisillä julkaisijoilla on yhdenvertainen ja toimiva reitti tarjota musiikkiaan. Tämä on paitsi avoimuus- ja oikeudenmukaisuuskysymys, myös edellytys suomalaisen musiikkikentän elinvoimaisuudelle.

Avoimuus musiikkivalintojen periaatteissa

Haastamme Ylen avoimuuteen musiikkivalintojensa periaatteissa. Meille on tärkeää tietää: ovatko jotkin genret käytännössä automaattisesti musiikkivalintojen ulkopuolella? Onko olemassa kiintiöitä tietyille musiikkigenreille? Onko uusille kotimaisille teoksille asetettu jokin suhteellinen osuus tai tavoite soittolistoilla?

Avoimuus ei ole uhka Ylelle – se on luottamuksen rakentamista. Kun tekijät ja levy-yhtiöt ymmärtävät Ylen kriteerit, he voivat kehittää tarjontaansa niiden suuntaan ja toimia rakentavassa vuoropuhelussa kanssanne. Pyydämme Yleä julkaisemaan tai ainakin avoimesti kertomaan musiikkivalintojensa periaatteista.

Musiikin monimuotoisuus ja rohkeat valinnat – juurrutus tänään, elävä musiikkikulttuuri huomenna

Yksi keskeisimmistä viesteistämme koskee musiikin monimuotoisuutta. Jotta suomalainen musiikki pysyisi elinvoimaisena ja monimuotoisena tulevaisuudessa, juurrutusta tarvitaan nyt. Tarkoitamme juurrutuksella sitä, että Radio Suomen musiikkivalinnoissa ei tulisi pitäytyä vain valtavirtamusiikissa – siinä samassa ohjelmistossa, jota kaupalliset radiokanavat jo soittavat. Ylen erityinen tehtävä on mielestämme nimenomaan siinä, että se soittaa myös sellaista musiikkia, jota muualta ei kuule.

Rohkeat musiikkivalinnat eivät tarkoita kuuntelijoiden karkottamista – ne tarkoittavat kuuntelijoiden kasvattamista. Uusi musiikki tarvitsee kasvualustan. Ilman sitä musiikkikulttuurin uusiutuminen pysähtyy. Haastamme Yleä ja erityisesti Radio Suomea lisäämään kotimaisen musiikin suhteellista osuutta musiikkivalinnoissaan ja tekemään rohkeita, ei pelkästään turvallisia valintoja.

Tekoälyllä tuotettu musiikki: tarkkaavaisuus ja selkeä kanta

Musiikkiteknologian nopea kehitys tuo musiikkialalle uusia haasteita, joihin myös Ylen on syytä varautua. Tekoälyllä tuotetun musiikin määrä kasvaa vauhdilla, ja on jo tiedossa, että sitä toimitetaan Ylelle osana uutta musiikkitarjontaa. Kehotamme Yleä kehittämään aktiivisesti kykyään tunnistaa täysin tekoälyllä tuotettu musiikki ja olemaan siinä ehdottoman selkeä: täysin tekoälyn generoimalle musiikille ei tule olla sijaa Ylen musiikkivalinnoissa.

Kantamme perustuu siihen, mikä tekee musiikista merkityksellistä. Kuuntelijat aistivat musiikissa inhimillisen kokemuksen: tunteet, haavoittuvuudet, tarinat ja elämän, jonka takana on ihminen. Nämä ovat asioita, joita tekoäly ei kykene välittämään, vaikka se pystyisikin tuottamaan kuulokuvaltaan uskottavaa ääntä. Tekoälyllä tehty musiikki ei ole taiteellista ilmaisua – se on sen simulaatiota. Ylen asettuminen selkeästi inhimillisen luovuuden puolelle olisi tärkeä signaali koko suomalaiselle musiikkikentälle ja ennen kaikkea kuuntelijoille, jotka ansaitsevat aitoja taide-elämyksiä.

Radio Suomen kuuntelijat – myös yli 55-vuotiaat kaipaavat uutta

Radio Suomea kuuntelee merkittävä määrä yli 55-vuotiaita suomalaisia. Haluamme haastaa Yleä tarkastelemaan kriittisesti sitä oletusta, jonka varaan tämän ikäryhmän musiikkivalinnat helposti rakentuvat: ajatuksen siitä, että heille sopii parhaiten "tuttu" tai "tutulta tuntuva" musiikki. Pidämme tätä logiikkaa kuuntelijoita aliarvioivana.

Yli 55-vuotiaat kuuntelijat ovat kiinnostuneita uudesta – myös uudesta kotimaisesta musiikista – siinä missä nuoremmatkin kuulijat. He eivät halua pelkästään nostalgiaa. Radio Suomella on erityinen mahdollisuus ja vastuu löytää ja esitellä heille uutta kotimaista musiikkia, joka puhuttelee heitä. Tähän haastamme panostamaan.

Jatkuva vuoropuhelu – yhteinen tavoite

Haluamme päättää tämän kirjeen kiittämällä Yleä jo vuosia kestäneestä yhteistyöstä ja avoimesta vuoropuhelusta Suomen Musiikintekijöiden ja Ylen edustajien välillä. Se on ollut arvokasta, ja haluamme sen jatkuvan – myös niinä hetkinä, jolloin esitämme kriittisiä näkemyksiä, kuten nyt.

Yhteinen merkityksellinen tavoitteemme on selvä: suomalainen musiikkiala voi laajasti hyvin, uutta kotimaista musiikkia syntyy jatkuvasti, ja ihmisille syntyy henkilökohtaisia suhteita siihen. Musiikki synnyttää tunteita ja muistoja – kiinnekohtia elämän varrelle. Tämän elävänä pitäminen on sekä Ylen lakisääteinen tehtävä että yhteinen arvo, jonka jakaminen yhdistää meitä.

Toivomme teiltä vastauksia esittämiimme kysymyksiin ja olemme valmiita jatkamaan tätä tärkeää keskustelua.

Kunnioittavasti,

Suomen Musiikintekijät ry:n hallitus